

چەند فەرموودەيەك سەبارەت بە فەزلى كۆر و دانىشتەكانى زىكر كەردن

لە ئەبى ھورەيرەو - پەرزەي خاى لىيىت- كە پىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم- دە فەرموئەت: «خاى گەورە چەند فەريشتەيەكى تايبەتى ھەيە كە كاربان ئەوھە بە پرىگاو باندا دە سوورپنەوھە و بە شوپن ئەھلى زىكر دا* دەگەرپن، جا ھەركاتىك بىنن كە كۆمەلپك يادى خودا دەكەن و كۆرى زىكر بان دابەستووه، بانگى يەكتر دەكەن و بەيەكتر دەلپن: وەرن بۆ لای كارى خۆتانهوھ، ئەمە ئەوھەيە كە بۆى دەگەرپن. ھەموويان بە دەورى كۆرى زىكرەكە كۆ دەبنەوھە و ھەتا ئاسمانى خوار و بە بال دەخولپنەوھە بە دەورباندا، ئىنجا پەروەردگاربان لىيان دە پرسىت (ھەرچەندە خۆى باشتەر حالەكە دەزانپت) و دە فەرموئەت: ئەم بەندانەى من چى دەلپن؟ فەريشتەكان دە فەرموون: (سبحان الله) دەكەن و تۆ بە پاك و پىرۆز و پىخەوش دەزانن، و (الله أكبر) دەكەن و خوداى خۆيان بە گەورەتر لە ھەموو كەس و شتىك دادەنپن، و (الحمد لله) دەكەن و سوپاسى تۆ دەكەن و تۆ بە مەزن دادەنپن و وەسەف و ستايشى تۆ دەكەن. خودا دە فەرموئەت: ئايا ئەمانە منيان بىنووه؟ فەريشتەكان دە فەرموون: نا والله تۆيان نە بىنووه، ئىنجا خودا دە فەرموئەت: ئەى ئەگەر من بىنن چۆن؟ فەريشتەكان دە فەرموون: ئەگەر بىنن باشتەر بەندانەى دەكەن و باشتەر سوپاس و ھەمد ستايشت دەكەن و زياتر باسى گەورەيىت دەكەن و زياتر تەسبيحات دەكەن. خودا دە فەرموئەت: ئەى باشە داواى چى لە من دەكەن؟ فەريشتەكان دە فەرموون: داواى بەھەشت لە تۆ دەكەن. خودا دە فەرموئەت: ئايا بەھەشتيان بىنووه؟ فەريشتەكان دە فەرموون: نە والله، ئەى خودايە! نەيان بىنووه. خودا فەرموئەت: ئەى ئەگەر بىنن چۆن؟ فەريشتەكان دە فەرموون: ئەگەر بىنن ئەوا باشتەر سوور دەبن لەسەرى و باشتەر ھەولى بۆ دەدەن و زياتر ھەزى لپدەكەن. خودا دە فەرموئەت: ئەى لە چى دەترسن و داواى پەناگرتن و خۆپاراستن لئ دەكەن؟ فەريشتەكان دە فەرموون: لە ئاگر (دۆزەخ) دەترسن و پەنا بە خودا دەگرن لپى. خودا دە فەرموئەت: ئايا ئاگر بان (دۆزەخيان) بىنووه؟ فەريشتەكان دە فەرموون: نە والله، نەيان بىنووه، خودا دە فەرموئەت: ئەى ئەگەر بىنن چۆن؟ فەريشتەكان دە فەرموون: ئەگەر بىنن زياتر لپى پرادەكەن (خۆيانى لئ دەرباز دەكەن) و زياتر لپى دەترسن. خودا دە فەرموئەت: دەى ئپوھ شاھىد بن! ئەوا من لىيان خۆش بووم، ئىنجا فەريشتەيەك لە فەريشتەكان دە فەرموئەت: كە سىكيان لە نپودايە لە ئەوان نپيە، بۆ زىكر و يادى خودا نەھاتوو بەلكو بۆ پىوېستەيەكى خۆى ھاتوو؟ خودا دە فەرموئەت: كۆمەل و كۆرى ئاوا، ھاوئىشپان لەبەر خاترى ئەوان لە بەدبەختى پەرزەگارى دەبپت و بەھۆى ئەوانەوھە ئەوېش خۆش بەخت دەبپت». * (مەبەست ئەھلى زىكر ئەوانەيە كە باسى خاى گەورە دەكەن يان باسى ئىسلام و خپر و چاكە دەكەن). ولە گپرانەوھەيەكى تردا: لە ئەبى ھورەيرەوھە - پەرزەي خاى لىيىت- كە پىغەمبەر - صلى الله عليه وسلم- دە فەرموئەت: «خاى گەورە چەند فەريشتەيەكى تايبەتى ھەيە كە كاربان ئەوھە بە پرىگاو باندا دە سوورپنەوھە و بە دواى دانىشتن و كۆرەكانى زىكر كەردن* دەگەرپن، جا ھەركاتىك دانىشتن و كۆرپكى زىكر بىنن ئەوا دادەنىشتن لەگەلپان و دەوربان دەدەن ھەتا بالەكانيان بۆشايبەكان پىر دەكەتوھە ھەتا ئاسمانى دونيا، ئەگەر خەلكانى دانىشتنى زىكرەكە جيا بىنوھە، ئەوا فەريشتەكانىش بەرز دەبنەوھە بەرەو ئاسمان، خودا - عز وجل- (ھەرچەندە خۆى باشتەر حالەكە دەزانپت) پرسىاربان لپدەكات: لە كۆپوھەھاتن؟ فەريشتەكان دە فەرموون: لە لای ھەندپك لە بەندەكانى تۆ بووین لە خەلكى سەرزەوى: تەسبيحات دەكەن (واتە: دەلپن سبحان الله) كە بە ماناى ئەوھە دپت: تۆ بە پاك و پىرۆز و پىخەوش دەزانن، و تەكبيرات دەكەن (واتە دەلپن الله أكبر) كە بە ماناى ئەوھە دپت: خوداى خۆيان بە گەورەتر لە ھەموو كەس و شتىك دادەنپن، و تەحميدات دەكەن (دەلپن: الحمد لله) كە بە ماناى ئەوھە دپت: ھەمد و سوپاسى تۆ دەكەن و وەسەف و ستايشى تۆ دەكەن، تەھليلات دەكەن (دەلپن: لا إله إلا الله) كە بە ماناى ئەوھە دپت دان بەوھە دەنپن كە ھىچ پەرسىراوېك ھەق و راست نپيە كە شايبەنى پەرسىتن بپت جگە لە الله، و داوا دەكەن ولە تۆ دەپارنەوھە. خودا دە فەرموئەت: ئايا داواى چى لە من دەكەن؟ فەريشتەكان دە فەرموون: داواى بەھەشت لە تۆ دەكەن. خودا دە فەرموئەت: ئايا

بههشتهکەى ميان بينوو؟ فریشتهکان دهفەرموون: نه والله، ئەى پەروەردگار! (نەیان بینوو). خودا فەرموێت: ئەى ئەگەر بهههشتهکەم ببینن چۆن؟ فریشتهکان دهفەرموون: داواى پەناگرتن وپاراستیان له تۆ دهکەن. خودا دهفەرموێت: داواى پەناگرتن وپاراستیان له چى دهکەن؟ فریشتهکان دهفەرموون: له ناگرى دۆزەخت دەترسن ئەى پەروەردگار. خودا دهفەرموێت: ئایا دۆزەخەکەى ميان بینوو؟ فریشتهکان دهفەرموون: نهخێر، خودا دهفەرموێت: ئەى ئەگەر دۆزەخەکەم ببینن چۆن؟ فریشتهکان دهفەرموون: داواى لیخۆشبوون له تۆ دهکەن (ئىستىغفار دهکەن). خودا دهفەرموێت: لییان خۆش بووم، وئەوێ داواى دهکەن پێیان بهخشی، وپەنام دان وپاراستیانم لهوێ داواى پەناگرتن و خۆپاراستیان لێى دهکرد. فریشتهکان دهفەرموون: فلان بەندەیهکى گوناھکارە، تەنها له وێوه تێپەرى ولەگەلیان دانیشت. خودا دهفەرموێت: له ئەویش خۆش بووم، کۆمەل وکەسانى ئاوا، هاوئیشینیان لهبەر خاترى ئەوان له بەدبەختى پرزگارى دەبێت و بەهۆى ئەوانەوه ئەویش خۆش بهخت دەبێت». * (کۆر و دانیشتنەکانى زیکرکردن: مەبەست ئەو شوێنانهیه که باسى خودا و ئیسلام و خیر (وچاکەى تیدا دهکړیت

[صەحیحە] [بوخارى و موسلىم هاوران لهسەرى]

ئەم فەرموودەیه جۆرێک له جۆرەکانى به مەزندانانى کۆرەکانى دانیشتن بۆ زیکردن وىادى خواى گەوره دهگێرێتەوه، پێغه مەبەر -صلی اللہ علیہ وسلم- دهفەرموێت: (خواى گەوره چەند فریشتهیهکى تايهتەى هەیه که کاریان ئەوێ به پرێگاوباندا دەسوورێتەوه و به شوپن ئەهلی زیکردا* دهگەرێن): و اتا خواى گەوره کۆمەلەیهک له فریشتهى تايهتکردوووه جگە لهوانهیه که مرۆقهکان دهپارێزن وکردهوهکان دەنووسن؛ ئەمانه کۆمەلێکن دهگەرێن به سەر زهويدا، به ناو پرێگا و مزگەوت و مالى مسولماناندا به داواى کۆر و دانیشتنى زیکر و یادکردنى خواى گەوره دهگەرێن، سەردانیان دهکەن و ئاماده دەبن و گوێ لەوانه دهگرن که باسى زیکر وىادى خواى گەوره دهکەن، وا دياره ئەمە زیاتر مەبەست لێى ئەو کۆبوونهوانهیه که يادى خوداى تیدا دهکړیت به حمد و سوپاسکردن و تەسبیحات و تەهللیات و تەکیبرات و خوێندنهوهى قورئان بەلام نەک هەمووى به یەک دەنگ وەکو هاوشیوهى چەند گرۆپێک له سوڤیهکان، بەلکو هەر یەک له لای خۆیهوه له دانیشتنهکەدا زیکر وىادى خودا دهکات لهو دانیشتنهى که باسى خودا و ئاینى ئیسلام دهکړیت. (جا هەراکتیک ببینن که کۆمەلێک يادى خودا دهکەن و کۆرى زیکریان دا بهستوو، بانگى یهکتر دهکەن و بهیهکتر دهلێن: وەرن بۆ لای کارى خۆتانهوه، ئەمە ئەوێ به که بۆى دهگەرێن): و اتا فریشتهکان بانگى یهکتر دهکەن و دهلێن: وەرن بۆ لای ئەو شتەى به دوايدا دهگەرێن بۆیه بچن بهرهو لای ئەو خەلکى يادى خودا دهکەن و گوێیان لێگرن. پێغه مەبەر -صلی اللہ علیہ وسلم- له وەسفی ئەو فریشتانهى که له کۆر و دانیشتنهکانى زیکرکردن ئاماده دەبن دهفەرموێت: (هەموویان به دەورى کۆرى زیکره که کۆ دەبنهوه): و اتا دەوریان دەدەن هەروهکو چۆن بازنگ دەورى دەست دەدات. (وههتا ئاسمانى خوار و به بال دەخولێتەوه به دەوریاندا): و اتا به دەوریاندا کۆدەبنهوه و بهرزدهبنهوه ههتا دهگەنه ئاسمان. پاشان پێغه مەبەر -صلی اللہ علیہ وسلم- باسى گەفتوگۆى نێوان خواى گەورهى شکۆدار و فریشته بهرێزهکان دهکات: (ئینجا پەروەردگاربان لییان دەپرسێت -هەرچەنده خۆى باشتەر حاله که دهزانیت-): هەرچەنده خودا لهوان زانتره سهبارەت به حالى ئەو کهسانهى زیکر دهکەن، ئەمیش بۆ ئەوێ به وەسف و شانازیان پێوه بکات له لای فریشتهکان. (ودهرفەرموێت: ئەم بەندانەى من چى دهلێن؟ فریشتهکان دهفەرموون: (سبحان اللہ) دهکەن و تۆ به پاڤ و بیروژ و بیخهوش دهزانن، و(اللہ أكبر) دهکەن و خوداى خۆیان به گەورەتر له هەموو کەس و شتیکی دادەنێن، و(الحمد لله) دهکەن و سوپاسى تۆ دهکەن و تۆ به مەزن دادەنێن و وەسف و ستایشى تۆ دهکەن): و اتا دهلێن/ سبحان اللہ و الحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر، و به مەزندانان و اتا دهلێن/ لا إله إلا الله و ئەمیش به مەزندانانى خواى گەورهیه له تەوحیدی پەرسندا (توحید الألوهية). (خودا دهفەرموێت: ئایا ئەمانه ميان بینوو؟ فریشتهکان دهفەرموون: نا والله تۆیان نه بینوو، ئینجا خودا دهفەرموێت: ئەى ئەگەر من ببینن چۆن؟ فریشتهکان دهفەرموون: ئەگەر بتبینن باشتەر بهندایهتەى دهکەن و باشتەر سوپاس و حمد ستایشت دهکەن و زیاتر باسى گەورهییت دهکەن و زیاتر تەسبیحات دهکەن): چونکه هەول و کۆشش له پەرسندا به پێى زانست و عیلمه. (خودا دهفەرموێت: ئەى باشه داواى چى له من دهکەن؟ فریشتهکان دهفەرموون: داواى بهههشت له تۆ دهکەن): و اتا يادى تۆ دهکەن و تۆ دەپەرستن به هیواى ئەوێ بیانکەیتە بهههشتهوه. (خودا دهفەرموێت: ئایا بهههشتیان بینوو؟ فریشتهکان دهفەرموون: نه والله، ئەى خودایه! نەیان بینوو. خودا فەرموێت: ئەى ئەگەر ببینن چۆن؟ فریشتهکان دهفەرموون: ئەگەر ببینن ئەوا باشتەر سوور دەبن لهسەرى و باشتەر هەولى بۆ دەدەن و زیاتر حەزى لێدهکەن): و اتا زیاتر هەول بۆ چوووه بهههشت دەدەن وکردهوهى چاک زۆرتر ئەنجامدهدەن چونکه بیستن سهبارەت به شتیکی وەکو بینینى نییه. (خودا دهفەرموێت: ئەى له چى دەترسن و داواى پەناگرتن و خۆپاراستن لێ دهکەن؟) و اتا داوا له خودا دهکەن له چى شتیکی بیانپارێزێت که لێى دەترسن. (فریشتهکان دهفەرموون: له ناگر (دۆزەخ) دەترسن و پهنا به خودا دهگرن لێى): و اتا يادى خودا دهکەن

ودەپپەرستىن لە ترسى چوونە دۆزەخ، ولە خودا دەپارتنەووە وداواى لێدەكەن بۆ ئەوەى بىناپارتنەوت لە چوونە دۆزەخ. (خودا دەفەرمووت: ئايا ئاگرىان -دۆزەخىان- بىنىووە؟ فرىشتەكان دەفەرموون: نە واللە، نەيان بىنىووە، خودا دەفەرمووت: ئەى ئەگەر بىبىن چۆن؟ فرىشتەكان دەفەرموون: ئەگەر بىبىن زياتر لىتى پرا دەكەن -خۆيانى لى دەرباز دەكەن- وزياتر لىتى دەترسن). واتا زياتر كۆشش دەكەن بۆ ئەنجامدانى كردەوہى چاك كە ھۆكارن بۆ پرزگار بوون لە دۆزەخ. (خودا دەفەرمووت: دەى ئىوہ شاھىد بن؛ ئەوا من لىيان خۆش بووم). واتا لە تاوانەكانيان خۆش بووم. (ئىنجا فرىشتەىەك لە فرىشتەكان دەفەرمووت: كەسىكىان لەئىودايە لە ئەوان نىبە، بۆ زىكر وىادى خودا نەھاتىوو بەلكو بۆ پىوستىبەكى خۆى ھاتىوو؟). واتا لە نىو ئەم كۆمەلەى كە يادى خودا دەكەن كەسىكىان لەئىودايە لە ئەوان نىبە بەلام بۆ جىبەجىكردىنى پىوستىبەكى خۆى ھاتوو و دانىشتوو لەگەلىان، ئايا خواى گەورە لە ئەوبش خۆش دەبىت؟. (خودا دەفەرمووت: كۆمەل و كۆرى ئاوا، ھاونىشىنىان لەبەر خاترى ئەوان لە بەدبەختى پرزگارى دەبىت وبەھۆى ئەوانەوہ ئەوبش خۆش بەخت دەبىت). * (مەبەست ئەھلى زىكر ئەوانەىە كە باسى خواى گەورە دەكەن يان باسى ئىسلام وخىر (وچاكە دەكەن).

<https://sunnah.global/hadeeth/ku/show/8272>

النجاة الخيرية
ALNAJAT CHARITY

